

baade fra det ærede Medlem for Københavns 12te Valgkreds (Wiinblad), det ærede Medlem fra Mariager (H. P. Hansen) og min ærede Kollega, det ærede Medlem for Københavns 10de Valgkreds (Vilhelm Rasmussen), givet ham saadanne Svar, at jeg, ogsaa af Hensyn til Tiden, vil kunne fatte mig ganske kort, skønt jeg ellers nok kunde være fristet til at dvæle lidt udførligere derved. Det ærede Medlem nævnedes en Statsinstitution, som man har hørt nævne før, naar der var Tale om Statsdrift, nemlig Statsskovene. Der er fra vor Side allerede gjort mange Bemærkninger til Imødegaaelse af det ærede Medlems Betragtning, og jeg vil kun ganske kort supplere dem lidt. Statsskovene har dog ikke alene til Opgave at betale sig, de har en sanitær og en æstetisk Værdi, der er noget ganske særligt ved Skove. Men dertil kommer, at Statsskovene er et Stykke Statsdrift, der er nedarvet fra Enevælden. Hvad Socialismen tænker paa i første Linie, er ikke Statsdrift paa et saadant enkelt Omraade. At visse Industrier søgtes fremmet under Enevælden, var ikke Socialisme, og at de mislykkedes, kan ikke udlægges som et Bevis for, at Socialisme er umulig. Nej, det vi tænker paa, er de moderne kapitalistiske, koncentrerede Bedrifter, hvis Fordele i en vis Forstand den højtærede Indenrigsminister i Aftes understregede og anerkendte. Vi tænker paa disse nye Samfundsdannelser, det er dem, vi mener, det er en Nødvendighed at faa ind under Samfundets Drift. Sker det, har det saamænd ikke socialt set saa overordentlig meget at sige, om Skovene just er det. Vi holder paa, at de bør være det, Statsskovene er en god gammel Institution, der er nedarvet fra Enevælden, og vi vil ikke bort fra den. Men det er ikke socialt afgørende her i Landet, saaledes som i visse andre Lande, f. Eks. i Sverige, hvor Privatkapitalismen truede med at tilegne sig de norrlandske Skove — for Resten ogsaa Malmgruberne o. s. v. —, hvad der var en uhyre national Fare, og hvor Socialdemokratiet først pegede derpaa, og derefter alle svenske Partier maatte ind paa en Nationalisering af de norrlandske Skove og Malmværker. Der bliver det et socialistisk Skridt at lade disse Skove og øvrige Naturrigdomme gaa over i Samfundets Eje. Men i øvrigt er det jo rigtigt, at Statsdrift og Socialisme ikke er ganske det samme. Fordi man sætter „Stat“ foran en Ting, bliver den ikke i og for sig socialistisk. Vi er paa mange Omraader Tilhængere af den videst gaaende Frikonkurrence. Vi er det paa alle

aandelige Omraader; paa det religiøse og moralske Omraade gaar vi videre i saa Henseende, end de fleste Højre- og Venstremænd vistnok tør følge os. Paa disse Omraader hævder vi i ganske overordentlig høj Grad den personlige Frihed, det enkelte Menneskes Suverænitet. Vi er ikke Tilhængere af Statskirken; fordi den hedder Statskirke, er den ikke en socialistisk Institution. Vort Program gaar netop ud paa Statskirkens Afskaffelse samtidig med, at vi ønsker Statsskibe, ligesom vi har Statsbaner.

Der var mange andre Ting at sige til denne Tale om Statsskovene. Vi har aldrig hævdet, at den nuværende Stat netop i dette Øjeblik er i særlig Grad egnet til Statsdrift. Nej, den trænger selv til en Udvikling, en Forandring, en Omdannelse. Derpaa pegede den højtærede Indenrigsminister i Aftes i overordentlig slaaende og lærerige Ord, da han talte om de Erfaringer, der var gjorte under Krigsperioden, Erfaringer, der har skabt et nyt Indenrigsministerium, og da han udtalte Haab om, at dette nye sociale Indenrigsministerium maatte blive bestaaende og udvikle sig. Den nuværende Stat, der fra tidligere Tid har været og er i høj Grad et rent politisk Organ, trænger naturligvis — og ingen har peget stærkere derpaa end Karl Marx og hans Disciple — til at omdannes og forvandles til et økonomisk Organ, til fra at være et Herredømme over Personer at blive, som Karl Marx og Friederich Engels udtrykker det, en Administration af Ting. Og hele den Udvikling, der foregaar for vore Øjne i disse Dage, viser, at Staten er i Færd med at forvandle sig, og den vil mere og mere forvandle sig til at blive det haandterlige, smidige og vel egnede Organ til at tjene Befolkningens baade politiske, økonomiske og aandelige Frigørelse.

Det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) talte om, at under Socialismen vilde Virksomhederne blive kuert og behersket af Staten. Nej, saa skulde Folket da indrette sig meget taabeligt, hvis det skulde blive Tilfældet. Den socialistiske Stat bliver jo under demokratisk Forhold eet med det socialistiske Folk, den demokratiske Befolkning, og denne skulde da indrette sig meget taabeligt, om den lod Staten kue og beherske sig. Nej, tværtimod, den vil selv beherske Tingene. Staten skal netop omdannes til at være det smidige Organ, der er vel egnet til at fremme og udvikle de økonomiske Forhold, og det bliver Befolkningen selv, der vil lære at